

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: **17400/B/2014/3374049259**

PRIESTOROVÁ DIMENZIA CHUDOBY

Bakalárska práca

2014

Eva Kmet'ová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

PRIESTOROVÁ DIMENZIA CHUDOBY

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: 3.3.12 Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra štatistiky

Vedúci záverečnej práce: doc. RNDr. Viera Labudová, PhD.

Bratislava 2014

Eva Kmet'ová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 2. júla 2014

Obsah

Zoznam tabuliek

Zoznam obrázkov

Úvod.....	1
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	2
1.1 Charakteristika chudoby.....	2
1.1.1 Hranice chudoby	2
1.1.2 Podoby chudoby na Slovensku:.....	3
1.1.3 Koncepty chudoby	3
1.1.4 Priestorové súvislosti chudoby	5
1.2 Globálna chudoba.....	5
2 Cieľ práce	7
3 Metodika práce a metódy skúmania	7
3.1 EU SILC.....	7
3.2 Vybrané ukazovatele, ktoré sa sledovali v jednotlivých krajocho.....	9
3.3 Metóda absolútneho prírastku	10
4 Výsledky práce	11
4.1 Vývoj ukazovateľov chudoby v jednotlivých krajocho Slovenska.....	11
4.1.1 Bratislavský kraj	11
4.1.2 Trnavský kraj	14
4.1.3 Trenčiansky kraj	17
4.1.4 Nitriansky kraj	19
4.1.5 Žilinský kraj	22
4.1.6 Banskobystrický kraj	25
4.1.7 Prešovský kraj	27
4.1.8 Košický kraj	30
4.2 Porovnanie jednotlivých krajov Slovenskej republiky na základe vybraných ukazovateľov chudoby za rok 2012	33
Záver	36
Zoznam použitej literatúry	37

Zoznam tabuliek

- Tabuľka 1** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Bratislavskom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 2** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Bratislavskom kraji
- Tabuľka 3** Vývoj miery nezamestnanosti v Bratislavskom kraji
- Tabuľka 4** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trnavskom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 5** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby–60%mediánu v Trnavskom kraji v %
- Tabuľka 6** Vývoj miery nezamestnanosti v Trnavskom kraji
- Tabuľka 7** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trenčianskom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 8** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Trenčianskom kraji
- Tabuľka 9** Vývoj miery nezamestnanosti v Trenčianskom kraji
- Tabuľka 10** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Nitrianskom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 11** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Nitrianskom kraji v %
- Tabuľka 12** Vývoj miery nezamestnanosti v Nitrianskom kraji
- Tabuľka 13** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Žilinskom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 14** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Žilinskom kraji v %
v %
- Tabuľka 15** Vývoj miery nezamestnanosti v Žilinskom kraji
- Tabuľka 16** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Banskobystrickom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 17** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Banskobystrickom kraji v %
- Tabuľka 18** Vývoj miery nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji v %

- Tabuľka 19** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Prešovskom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 20** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Prešovskom kraji v %
- Tabuľka 21** Vývoj miery nezamestnanosti v Prešovskom kraji
- Tabuľka 22** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Košickom kraji v Eur/mesiac
- Tabuľka 23** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Košickom kraji
- Tabuľka 24** Vývoj miery nezamestnanosti v Košickom kraji
- Tabuľka 25** Celkový disponibilný príjem domácností v jednotlivých krajoch Slovenska Eur/mesiac
- Tabuľka 26** Podiel osôb pod hranicami chudoby 60% podľa krajov Slovenska v %
- Tabuľka 27** Miera nezamestnanosti podľa krajov Slovenska v %

Zoznam obrázkov

- Obrázok 1** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Bratislavskom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 2** Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Bratislavskom kraji v %
- Obrázok 3** Vývoj miery nezamestnanosti v Bratislavskom kraji
- Obrázok 4** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trnavskom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 5** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Trnavskom kraji v %
- Obrázok 6** Vývoj miery nezamestnanosti v Trnavskom kraji
- Obrázok 7** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trenčianskom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 8** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Trenčianskom kraji
- Obrázok 9** Vývoj miery nezamestnanosti v Trenčianskom kraji
- Obrázok 10** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Nitrianskom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 11** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Nitrianskom kraji
- Obrázok 12** Vývoj miery nezamestnanosti v Nitrianskom kraji
- Obrázok 13** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Žilinskom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 14** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Žilinskom kraji v %
- Obrázok 15** Vývoj miery nezamestnanosti v Žilinskom kraji
- Obrázok 16** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Banskobystrickom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 17** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Banskobystrickom kraji
- Obrázok 18** Vývoj miery nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji

- Obrázok 19** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Prešovskom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 20** Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Prešovskom kraji
- Obrázok 21** Vývoj miery nezamestnanosti v Prešovskom kraji
- Obrázok 22** Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Košickom kraji v Eur/mesiac
- Obrázok 23** Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Košickom kraji v %
- Obrázok 24** Vývoj miery nezamestnanosti v Košickom kraji
- Obrázok 25** Celkový disponibilný príjem domácností v jednotlivých krajoch Slovenska v Eur/mesiac
- Obrázok 26** Podiel osôb pod hranicami chudoby 60% podľa krajov v %
- Obrázok 27** Miera nezamestnanosti podľa krajov v %

Úvod

V súčasnosti je jedným z často diskutovaných problematík chudoba. O tejto problematike snáď nemusíme nikoho zvlášť upovedomovať. Priestor pre širšie štúdium tohto problému nám bol vytvorený najmä po roku 2005, odkedy sa začalo štatistické zisťovanie EU SILC v Slovenskej republike.

Problémy súvisiace s chudobou sa dotýkajú viac menej nielen ľudí jedného územia ale predovšetkým je to problém, dá sa povedať celosvetový, ktorému musíme neustále venovať veľkú pozornosť.

Bakalárska práca pozostáva zo štyroch hlavných kapitol. Prvá kapitola je venovaná charakteristike pojmu chudoby. Druhá kapitola definuje cieľ práce. Tretia kapitola sa venuje štatistickému zisťovaniu EU SILC, charakteristike vybraných ukazovateľov chudoby a metódy skúmania. Záverečná kapitola sleduje vývoj ukazovateľov jednotlivých krajov a porovnanie krajov za rok 2012 pomocou ukazovateľov chudoby.

Cieľom bakalárskej práce je nielen zhromaždiť a utriediť materiály, ktoré sme získali prostredníctvom štatistického úradu, ale aj porovnať jednotlivé kraje, analyzovať vývoj zmien vybraných ukazovateľov chudoby od roku 2005 do roku 2012. Myslím si, že cieľ tejto bakalárskej práce sa mi podarilo naplniť, nakoľko som využila dostupné materiály a podklady. Výsledkom zistenia bakalárskej práce je zhodnotenie chudoby medzi jednotlivými krajmi Slovenska a vytvorenie poradia chudoby. Musíme sami uznať, že problematiku týkajúcu sa chudoby nemožno podceňovať.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Charakteristika chudoby

Chudoba je mnohodomenzionálny jav. Je to stav, kedy nedostatok hmotných prostriedkov obmedzuje možnosti spotreby, nedostatok finančných prostriedkov neumožňuje zabezpečovať základné životné potreby na primeranej úrovni. Tak ako neexistuje jediná alebo správna definícia chudoby, neexistuje ani jediný všeobecne prijatý spôsob jej merania. Každé meranie chudoby znamená, že meriame len určitý koncept chudoby. V zásade však existujú dva základné koncepty chudoby – subjektívna chudoba a objektívna chudoba.¹

1.1.1 Hranice chudoby

Stanovenie hranice chudoby je rôzne, podľa kritérií, ktoré stanovili jednotlivé inštitúcie, či štáty. Existuje niekoľko možných chápaní:

1. Menej než 1 USD na deň a osobu (OSN, Svetová banka)
2. V rozvojových krajinách – 2 USD na osobu a deň
3. Podľa EÚ – 50% priemerného príjmu pracovníka

Európska únia pri meraní chudoby prijala taký koncept, keď posudzuje chudobu relatívne vo vzťahu k spoločenskému priemeru. Podľa toho je potrebné za chudobných považovať tie osoby, rodiny alebo skupiny osôb, ktoré majú tak málo prostriedkov, že sú vylúčené zo spôsobu života, ktorý je v štáte, kde žijú, považovaný za prijateľné minimum. Spravidla sa ako hranica chudoby prijíma polovica priemerného príjmu na osobu.

Chudobu najviac zapríčiňujú faktory ako vzdelanie osoby, ktorá je na čele domácnosti, zamestnanecký status osoby, ktorá je na čele domácnosti (jej postavenie na

¹ MICHÁLEK, A. 2000. Chudoba, jej koncepty a geografické dimenzie. In *Geografický časopis*, 2000, roč. 3, č. 52, s 232-233č. 52, s 233

trhu práce), lokalita domácnosti (región, v ktorom žije), demografické zloženie domácnosti (najmä počet detí), etnická príslušnosť (u nás najmä rómska).²

1.1.2 Podoby chudoby na Slovensku:

1. spojená s demografickým alebo sociálnym statusom (osamelé matky s deťmi, mnohohdetné rodiny, osamelí dôchodcovia)
2. etnická chudoba
3. nová chudoba, vyplývajúca z dlhodobej nezamestnanosti

Za chudobného sa v Slovenskej republike podľa zákona považuje osoba, ktorá sa nachádza v hmotnej núdzi. Zákon definuje hmotnú núdzu ako stav, keď príjem občana nedosahuje zákonom určené životné minimum.³

1.1.3 Koncepty chudoby

Problém chudoby nemožno chápať len úzko ako problém biedy, ale v širšom chápaní ako problém nerovnosti a nedostupnosti sociálnych statkov (zamestnanie, vzdelanie, bývanie, zdravotná starostlivosť a vôbec zaistenie možnosti podieľať sa na živote spoločnosti).

Uvádzajú sa štyri protikladné dvojice konceptov chudoby:

1. absolútny – relatívny
2. priamy – nepriamy
3. objektívny – subjektívny
4. preskriptívny (určia ho experti) – konsenzuálny (verejná mienka)

² MICHÁLEK, A. 2004. Meranie chudoby v regiónoch (okresoch SR). In *Sociológia*, 2004, roč. 36, č. 1, 20, ISSN 0049-1225, s 7-30

³ MICHÁLEK, A. 2000. Chudoba, jej koncepty a geografické dimenzie. In *Geografický časopis*, 2000, roč. 3, č. 52, s 232-233

Absolútna chudoba – nie sú naplnené základné potreby nevyhnutné na udržanie základnej existencie tj. jedlo, ošatenie, bývanie. Táto chudoba je príznačná pre rozvojové krajiny – Afrika.

Relatívna chudoba – jedinec, rodina alebo sociálna skupina uspokojujú svoje potreby na výrazne nižšej úrovni ako je priemerná úroveň v danej spoločnosti. Pre SR je príznačný tento druh chudoby. Relatívny koncept – relatívna miera chudoby vychádza z porovnania príjmov k určitej strednej hodnote.

Subjektívna chudoba – kto je v takejto situácii domnieva sa že je chudobný, pretože si nemôže uspokojovať svoje potreby podľa vlastných predstáv.

Objektívna chudoba – sú podľa názoru štátu uspokojené základné životné potreby na primeranej úrovni. Objektívny koncept – hranica chudoby sa nestanovuje subjektívne na základe skúseností a odpovedí jednotlivých členov domácností ale sa stanovuje na základe nezávislých a objektívne vybraných kritérií.

Priama chudoba - Miera sa až po transformácii príjmov do spotreby. Predovšetkým je to kúpna sila peňazí.

Nepriama chudoba – Hodnotí disponibilný príjem či už jednotlivca alebo domácnosti. Miera sa príjem pred spotrebou.

Preskriptívna chudoba – Úroveň potrieb vo forme spotrebných košov, životného minima alebo zaručených minimálnych príjmov v tomto prípade určujú experti. Kto sa nachádza pod určenou úrovňou, ten sa považuje za chudobného.

Konsenzuálna chudoba – Je vecou dohody spoločnosti. Spoločnosť (zastúpená napr. parlamentom) určuje, čo je nevyhnutne potrebné k životu.⁴

⁴ MICHÁLEK, A. 2000. Chudoba, jej koncepty a geografické dimenzie. In *Geografický časopis*, 2000, roč. 3, č. 52, s 234-237

1.1.4 Priestorové súvislosti chudoby

V súčasnosti chápeme problematiku chudoby a sociálneho vylúčenia nielen ako nedostatok príjmu, ale vnímame aj jej procesuálnu stránku. Odzrkadľuje sa to v záujme o pochopenie priebehu schudobnenia alebo sociálneho vylúčenia a o zachytenie ich rôznych dimenzií a podôb. Jednou z dôležitých výskumných tém je priestorový aspekt chudoby a sociálneho vylúčenia. Chudoba je spojená s priestorom. Prejavuje sa to zvýšenou koncentráciou vylúčených jednotlivcov a sociálnych skupín v určitých geografických priestoroch. Resp. ich vylúčením z určitých priestorov. Priestorom môžeme rozumieť geografické územie – región, kraj, okres, ktoré tvorí prirodzenú alebo politicky vytvorenú územnú jednotku, alebo priestor ako vnútorne členená vzťahová štruktúra.⁵

1.2 Globálna chudoba

Globálnu chudobu ako celosvetový problém môžeme definovať ako životnú situáciu kedy jednotlivá persona žije v extrémnych sociálnych podmienkach a je odkázaná na žiadnu resp. minimálnu mzdu. Svetová banka vo svojej definícii chudoby využíva hranicu príjmu 2 USD na osobu denne. Príjem 1 USD resp. menší potom považuje za extrémnu chudobu. Z geografického hľadiska je najviac týchto ľudí sústredených v Subsaharskej Afrike (46,4 %) v južnej Ázii (31,3 %) a vo východnej Ázii a tichomorskej oblasti (14,9 %). Je to obrovské číslo ktoré pri dnešnom počte ľudí žijúcich na svete predstavuje zhruba polovicu. Príjem ktorý sa používa ako označenie chudoby 2 USD resp. 1 USD denne si väčšina z nás ktorý žijeme vo vyspelých štátoch nevieme ani predstaviť, preto si popredný predstavitelia najvyspelejších štátov sveta dali za úlohu tento počet ľudí žijúcich v chudobe resp. absolútnej chudobe znížiť. Za týmto účelom veľmi významným krokom bolo prijatie tzv. rozvojových cieľov tisícročia (Millenniu development goals – MDG) organizáciou spojených národov v roku 2001. V týchto cieľoch si OSN dáva za úlohu mimo iného odstrániť chudobu a hlad a to do roku 2015, znížiť detskú úmrtnosť, dosiahnuť vzdelanie pre všetkých, bojovať s AIDS/HIV maláriou a ďalšími ochoreniami

⁵ MICHÁLEK, A. 2000. Chudoba, jej koncepty a geografické dimenzie. In *Geografický časopis*, 2000, roč. 3, č. 52, s 239

atď. hlavným cieľom je znížiť chudobu v rozvojových krajinách do roku 2015 a to na polovicu. Ďalej sa najvyspelejšie štáty zaviazali že tým štátom, ktoré sú najzadlženejšie a ich dlhy sú prakticky nesplateľné odpustia aby sa mohli rýchlejšie rozvíjať. Súčasťou tohto plánu je tiež záväzok najvyspelejších štátov, že zvýšia príspevky na hospodársky rozvoj zaostalých štátov do roku 2015 na 0,7 % HDP, čo by v praxi znamenalo strojnásobenie dnes poskytovanej čiastky, ktorá predstavuje 65 miliárd USD. V súčasnosti najväčšími prispievateľmi sú Dánsko, Luxembursko, Švédsko, Holandsko, a najväčším je Nórsko, ktoré prispieva 0,87 % HDP. Na druhej strane také Spojené štáty americké, ktoré predstavujú jednu z najproduktívnejších ekonomík sveta prispievajú len 0,12 %, čo je len o desatinu viac ako Česká republika. Hospodársky rozvoj týchto štátov je na prvom mieste. Ako vízia do budúcnosti sa tento plán javí veľmi ambiciózne. Ďalší ambiciózný plán vypracoval bývalý americký viceprezident Albert Gore (v roku 2007 dostal Nobelovu cenu), ktorý prišiel z myšlienkou vytvorenia novodobého „Marshallovho plánu“. Cieľom tohto plánu je pomoc rozvojovým krajinám dostať sa na úroveň kedy sa stanú zaujímavé pre zahraničných investorov a všeobecne pre medzinárodný obchod a dostať sa na úroveň kedy budú schopné samy produkovať hodnoty, ktorými môžu pomáhať iným krajinám v rozvoji-. Kľúčovým predpokladom pre úspešnú implementáciu tohto novodobého Marshallovho plánu je rešpektovanie ľudských práv a medzinárodného práva v krajinách, ktoré budú tento plán prijímať. Tento plán je rozdelený do 4 etáp, počas ktorých daná krajina prechádza postupným rozvojom až v konečnom štádiu prestáva byť poberateľom príspevkov pre rozvoj ale stáva sa materiálne nezávislou a sama produkuje hodnoty a prostriedky, ktoré môžu byť použité na pomoc iným krajinám pri rozvoji.

V súvislosti s problémom globálnej chudoby sa objavujú aj ďalšie problémy, ktoré bránia danej krajine v rozvoji, ako zlá vláda plná skorumpovaných úradníkov, zaostalá a neproduktívna ekonomika a hospodárstvo, ktoré nie je schopné vytvoriť dostatok prostriedkov pre obživu vlastného obyvateľstva, chýbajúca dopravná a komunikačná infraštruktúra. Väčšina obyvateľstva sa sťahuje z vidieka do miest a tie sa stávajú preľudnené. Štatistika vraví, že 10 z 22 svetových veľkomiest sa nachádza v rozvojových krajinách. A počet obyvateľov žijúcich v týchto mestách sa má do roku 2030 zvýšiť na 3,9 miliardy. Tieto mestá sa často stavajú na miestach, ktoré sú geologicky nebezpečné, často tam dochádza k rôznym katastrofám a umiera pri tom strašný počet ľudí. Tiež je v takto preľudnených mestách rozvinutá kriminalita. Veľkým problémom je tiež migrácia ľudí z rozvojových krajín do najrozvinutejších štátov sveta. Tieto štáty sa na jednej strane

nelegálnej migrácii bránia ale na druhej strane ju vítajú a to v prípade migrovanie študovaných odborníkov ako inžinierov doktorov a manažérov, pretože títo ľudia predstavujú pre zamestnávateľa mnohokrát viac produktívnejší a efektívnejší prvok ako ekvivalent z domova. Tato migrácia, ktorej sa odborne hovorí „únik mozgov“ (brain – drain) taktiež negatívne pôsobí na ekonomický a hospodársky vývoj danej rozvojovej krajiny.⁶

2 Ciel' práce

Cieľom bakalárskej práce je poskytnúť prehľad o vybraných ukazovateľoch chudoby, vyčíslit' absolútne prírastky a ich pomocou poukázať na vývoj v jednotlivých krajocho Slovenskej republiky. Vývoj sledujeme v rozpätí rokov 2005 až 2012.

Náš hlavný cieľ je zameraný na analýzu celkového disponibilného príjmu domácností v Eurách na mesiac, podielu osôb pod hranicami chudoby 60 percent mediánu a miery nezamestnanosti za rok 2012 a porovnaním s rokom 2005. Na základe týchto ukazovateľov určiť poradie krajov Slovenskej republiky, v ktorých je miera chudoby najvyššia a najnižšia.

3 Metodika práce a metódy skúmania

3.1 EU SILC

EU SILC je každoročné anonymné štatistické zisťovanie vo vybraných domácnostiach Slovenska, pre získanie porovnateľných údajov o príjmoch a životných podmienkach domácností Slovenska a EÚ. Výberové zisťovanie EU SILC sa na Slovensku realizuje od roku 2005. Slovenská republika sa prostredníctvom Štatistického úradu SR

⁶ HÖNSCH, M. 2006. Globálna chudoba a jej hlavné príčiny pretrvávania. In *Medzinárodní vzťahy*. 2006, č. 2, s 71-95.

zapojila do realizácie Zisťovania EU SILC v rámci európskeho projektu štatistiky chudoby a sociálneho vylúčenia. Uskutočňuje sa na základe porovnateľnej medzinárodnej metodiky, čo umožňuje analyzovanie sociálnej situácie domácnosti v rámci Európskej únie. Porovnanie údajov sa uskutočňuje pomocou jednotného zoznamu povinných ukazovateľov, ich definícií, jednotných pravidiel, usmernení a postupov pri aplikovaní štatistických metód a výpočte základných indikátorov chudoby.

Cieľom EU SILC zisťovania je v prvom rade získať včasné, porovnateľné údaje o nerovnosti príjmov, úrovni a štruktúre chudoby a sociálnom vylúčení. Ďalším cieľom je získať údaje o životných podmienkach v SR a boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Tretím cieľom je umožniť výpočet štrukturálnych indikátorov a indikátorov sociálnej kohézie. Indikátory chudoby dokumentujú úroveň a štruktúru chudoby na národnej úrovni. Sú zároveň i podkladom pre porovnanie životných podmienok krajín EÚ. Na národnej úrovni nám údaje umožňujú sledovať chudobu a sociálne vylúčenie z viacerých aspektov a dimenzií. Realizuje sa každoročne vo viac ako 300 obciach Slovenska a cca v 6000 náhodne vybraných domácnostiach. Jednotkami zisťovania sú domácnosti a ich členovia, ktorí bývajú na území SR v čase zberu údajov. Zber údajov prebieha formou terénneho zberu dát v náhodne vybraných domácnostiach od 1. do 30. apríla, kde externí pracovníci ŠÚ SR priamo zisťujú požadované údaje od jej členov.⁷

Zisťovanie sa realizuje podľa **Nariadenia** (ES) č. 1177/2003 Európskeho parlamentu a Rady EÚ, ktoré bolo neskôr doplnené Nariadením 1553/2005 v súvislosti s pristúpením nových členských štátov do EÚ dňa 1. mája 2004. Vytvára sa tak spoločný rámec na systematickú tvorbu štatistík spoločenstva o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC), zahŕňajúc porovnateľné a včasné prierezové a dlhodobé údaje o príjmoch, úrovni a charaktere chudoby a sociálneho vylúčenia na národnej úrovni a úrovni Európskej únie. Ochrana dôverných údajov je zabezpečená legislatívnymi opatreniami v zmysle zákona č.540/2001 Z.z. o štátnej štatistike, zákona 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov a internými právnymi predpismi v rezorte ŠÚ SR.⁸ Výsledkom je databáza údajov, ktoré slúžia na výpočet indikátorov chudoby a ďalšie analýzy.

⁷ Štatistický úrad SR. *EU SILC 2012 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v SR*, Október 2013, ISBN 978-80-8121-240-6, str.2-5

⁸ Štatistický úrad Slovenskej republiky: *EU SILC 2011 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v SR*, November 2012, ISBN 978-80-8121-134-8, str. 2 - 5

Predmetom zisťovania sú údaje nielen o príjmoch, kvality bývania a finančnej situácii hospodáriacich domácností, ale aj základné údaje o súčasných členoch domácnosti vo veku 16 rokov a viac, a to o ich demografických charakteristikách, ich vzdelaní, zdraví, príjmoch, pracovnej aktivite, ich subjektívnom hodnotení chudoby a hodnotení kvality bývania. Každoročne sú do zisťovania EU SILC zahrnuté i tzv. sekundárne ukazovatele, ktoré sú zamerané na určitú oblasť a menia sa každý rok. V roku 2005 to bola sociálna situácia rodiny, v roku 2006 spoločenská účasť, 2007 podmienky bývania, 2008 zadlženosť a finančné vylúčenie domácnosti, 2009 materiálna deprivácia, 2010 spoločné využívanie zdrojov v rámci domácnosti, 2011 medzigeneračný prenos znevýhodnení, 2012 to boli podmienky bývania. Zisťovanie poskytuje dva typy ročných údajov. Po prvé prierezové, ktoré sa vzťahujú k určitému časovému obdobiu, zamerané na premenné týkajúce sa príjmov, sociálneho vylúčenia, chudoby a iných. Ďalšími sú dlhodobé údaje, ktoré sa týkajú zmien v čase na individuálnej úrovni a sú pozorované počas zisťovaného obdobia.

Výsledkom zisťovania EU SILC je poskytovať kvalitné a medzinárodne porovnateľné údaje o príjmoch domácnosti a osôb v SR, ktoré sú jeho základom pri výpočte indikátorov chudoby a sociálneho vylúčenia. Na výpočet hranice rizika chudoby sa používa medián ekvivalentného disponibilného príjmu. Vypočítame ho tak, že celkový čistý príjem domácnosti (čisté príjmy na úrovni domácnosti a čisté príjmy všetkých členov domácnosti) vydáme jej ekvivalentnou veľkosťou.⁹

3.2 Vybrané ukazovatele, ktoré sa sledovali v jednotlivých krajocho

- **Celkový disponibilný príjem domácností** v Eur na mesiac predstavuje príjem vypočítaný ako suma zložiek hrubého osobného príjmu všetkých členov domácnosti plus zložky hrubého príjmu na úrovni domácnosti (napr. príjem z prenájmu majetku, prijaté transfery od iných domácností) mínus pravidelné dane z majetku, pravidelné platené transfery medzi domácnosťami, daň z príjmu a príspevky na sociálne poistenie.

⁹ VLAČUHA.R.- KOVÁČOVÁ. Y. 2013. *EU SILC 2012 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v SR: Štatistický úrad SR. 2013. 77 s. ISBN 978-80-8121-240-6 Dostupné na internete: <http://portal.statistics.sk/files/silc_2012.pdf>*

Ekvivalentný disponibilný príjem je disponibilný príjem domácnosti vydelený ekvivalentnou veľkosťou domácnosti. Tento príjem je potom priradený každému členovi domácnosti.

- **Počet osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu**

Medián ekvivalentného disponibilného príjmu je hodnota ekvivalentného disponibilného príjmu, ktorá rozdeľuje súbor podľa výšky príjmu na dve rovnaké časti.

Rozdelenie osôb pod hranicou chudoby 60% mediánu ekvivalentného príjmu (v %) – podiel osôb s ekvivalentným disponibilným príjmom pod 60 % národného mediánu.

Hranica rizika chudoby je stanovená ako 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu. Hodnota hranice rizika chudoby sa uvádza v PPS (parita kúpnej sily)¹ a v EUR. Hodnota je vyjadrená za domácnosť jednotlivca alebo domácnosť dvoch dospelých s dvoma závislými deťmi vo veku do 14 rokov. V praxi to znamená, že človek uspokojuje svoje základné životné potreby, ktoré sú bežnými v danej spoločnosti, ale i napriek tomu je v určitom zmysle vylúčený zo spoločnosti, obmedzený v sociálnych vzťahoch a dostáva sa do sociálnej izolácie.¹⁰

- **Priemerný počet nezamestnaných osôb – Miera nezamestnanosti (v %)**

Ukazovateľ, ktorý hovorí o stave a vývoji nezamestnanosti. Podiel počtu nezamestnaných a počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva vyjadrený v percentách. Nezamestnanosť je stav, keď sa časť pracovných síl nachádza mimo pracovný proces. Za nezamestnaného sa považuje osoba, staršia ako 15 rokov, schopná a ochotná nastúpiť do práce a aktívne hľadajúca prácu, ktorá si však nemôže nájsť platené zamestnanie.¹¹

3.3 Metóda absolútneho prírastku

Absolútny prírastok vyjadruje, o koľko sa zvýšila al. znížila hodnota yt časového radu v období t oproti hodnote yt-1 z predchádzajúceho obdobia t-1. Časovým radom sú

¹⁰ VLAČUHA.R.- KOVÁČOVÁ. Y. 2013. *EU SILC 2012 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v SR*: Štatistický úrad SR. 2013. 77 s. ISBN 978-80-8121-240-6. Dostupné na internete: <http://portal.statistics.sk/files/silc_2012.pdf>

¹¹ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2014. *RegDat databáza regionálnej štatistiky: Metodické vysvetlivky*. 2014. 5 s. Dostupné na internete: <<http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>>.

údaje o skúmanom sociálno-ekonomickom jave chronologicky usporiadané v čase. Tieto údaje musia byť časovo, priestorovo a vecne porovnateľné.

Časovým radom v bakalárskej práci sú vybrané ukazovatele v ročných intervaloch od roku 2005 do roku 2012. Absolútny prírastok nám pomôže získavať a poskytovať údaje v podobe uľahčujúcej ich hodnotenie a analýzu.¹²

4 Výsledky práce

4.1 Vývoj ukazovateľov chudoby v jednotlivých krajocho Slovenska

Samosprávny kraj alebo vyšší územný celok je najvyššia územná samosprávna jednotka na Slovensku. Jej územie je v súčasnosti identické s územím kraja. Slovensko má 8 krajov, preto budeme sledovať vývoj vybraných ukazovateľov v jednotlivých krajocho a potom porovnanie krajov medzi sebou.

4.1.1 Bratislavský kraj

Bratislavský kraj je s rozlohou 2 052,6 km² najmenším krajom Slovenka. Leží na juhozápadnej časti SR, kde hraničí s Rakúskom a Maďarskom a na severe, výhode a juhovýchode s Trnavským krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 8 okresov: Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV, Bratislava V, Malacky, Pezinok a Senec. V hospodárstve Bratislavského kraja sú zastúpené všetky sektory založené na tradičnej priemyselnej výrobe tovarov. Medzi najdôležitejšie odvetvia priemyslu patrí chemický priemysel, automobilový priemysel, strojárstvo, elektrotechnický a potravinársky priemysel. Dopravná poloha Bratislavského kraja a osobitne Bratislavy je významne exponovaná predovšetkým z hľadiska medzinárodného tranzitu. Sú tu zastúpené všetky druhy dopravy.

V poslednom období sa región Bratislava vyvinul na európske centrum automobilového priemyslu, ktorý prispieva 30% k celoslovenskému vývozu. V rámci

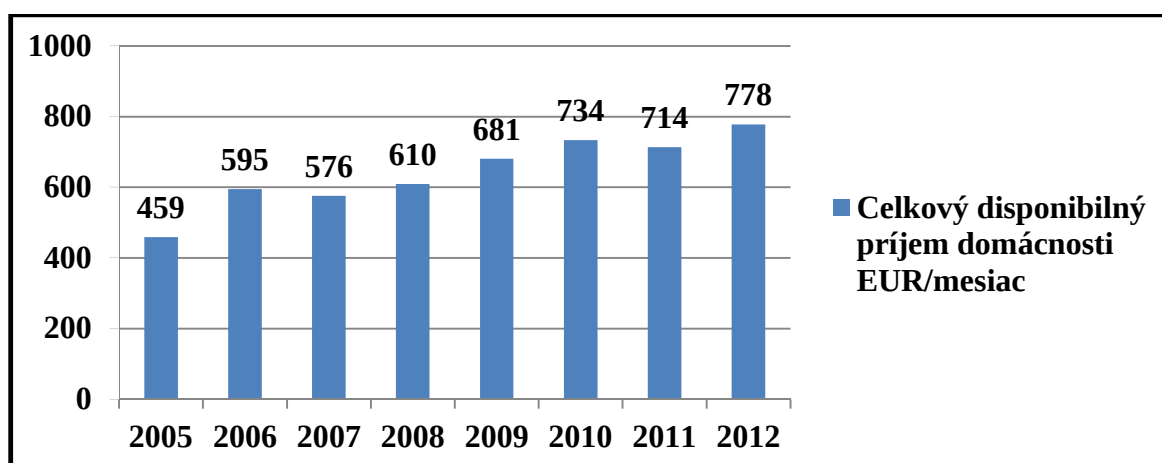
¹² CHATFIELD. C. 2003. *The Analysis Of Time Series: An. Introduction, Sixth. Edition.* Chapman and Hall/CRC, 2003. 352 s. ISBN 978-15-8488-317-3.

prebiehajúcich štrukturálnych zmien v hospodárstve regiónu rastie význam terciárneho sektora najmä v oblasti obchodu a služieb, bankovníctva a poisťovníctva. Bratislavský kraj dlhodobo vykazuje najnižšiu mieru nezamestnanosti spomedzi všetkých krajov SR a dosiahnutá výška priemernej nominálnej mesačnej mzdy je nad úrovňou celoštátnej priemernej mesačnej mzdy.¹³

Tabuľka 1 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Bratislavskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácností v EUR/mesiac (Štatistický úrad SR, RegDat)	458,84	595,31	576,02	609,69	681,17	734,07	713,95	778,17
Absolútny rozdiel v EUR/mesiac		136,47	-19,29	33,67	71,48	52,9	-20,12	64,22

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Bratislavskom bol rôznorodý (viď. Tabuľka 1). V roku 2005 bol 458,84 EUR/mes, v roku 2006 sa zvýšil o 136,47 Eura a následne v roku 2007 klesol o 19,29 Eura. Ďalší pokles o 20,12 Eura nastal ešte v roku 2011. Najväčší nárast celkového disponibilného príjmu domácností nastal v roku 2009 a to o 71,48 Eura oproti predchádzajúcemu roku. V roku 2012 bola hodnota 778,17 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 1).

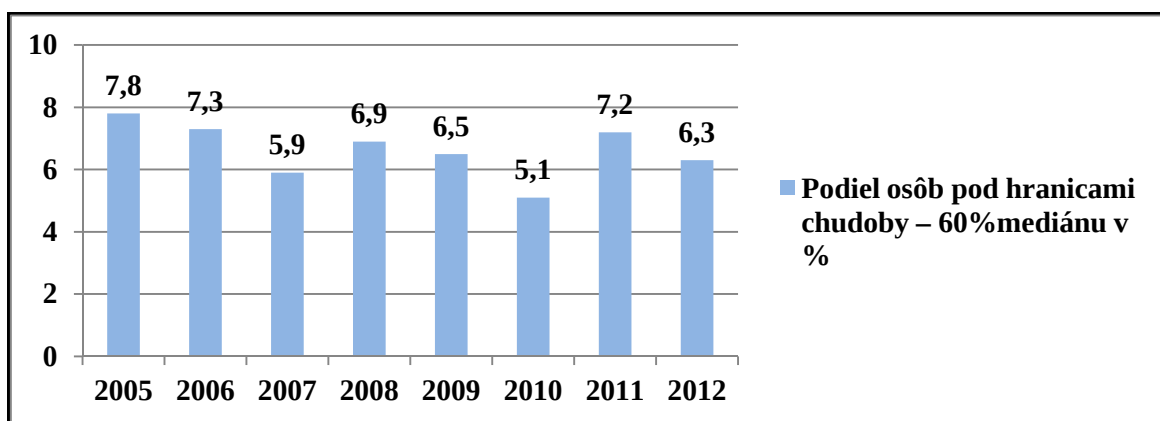
Obrázok 1 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Bratislavskom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

¹³ BRATISLAVSKÝ SAMOSPRAVNÝ KRAJ. 2014. Charakteristika kraja: Informácie o kraji. Dostupné na internete: <<http://www.region-bsk.sk/clanok/informacie-o-kraji-126328.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

Tabuľka 2 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Bratislavskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	7,8	7,3	5,9	6,9	6,5	5,1	7,2	6,3
Absolútna prírastok v %		-0,5	-1,4	1	-0,4	-1,4	2,1	-0,9

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Bratislavskom kraji má väčšinou klesajúcu tendenciu (viď tabuľka 2). Najväčší nárast nastal v roku 2008 a to o 1%. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou chudoby 6,3% tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v Bratislavskom kraji klesá (viď obrázok 2).

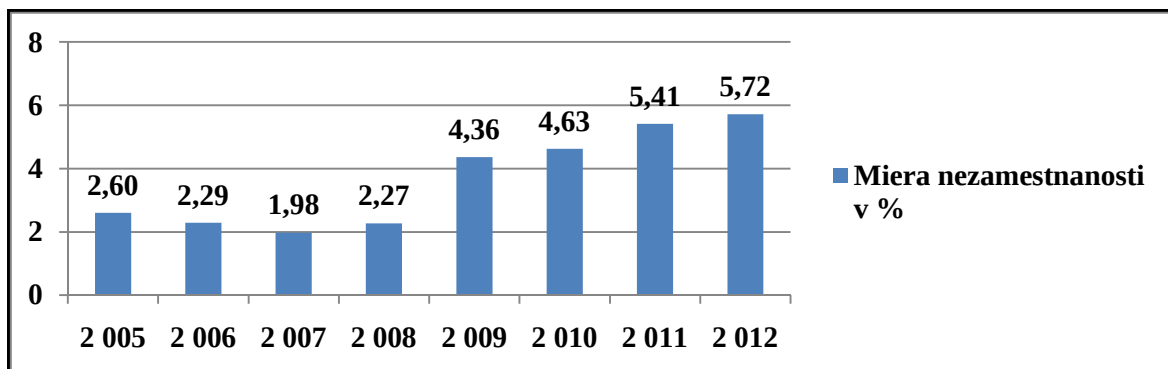
Obrázok 2 Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Bratislavskom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 3 Vývoj miery nezamestnanosti v Bratislavskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	2,60	2,29	1,98	2,27	4,36	4,63	5,41	5,72
Absolútny prírastok v %		-0,31	-0,31	0,29	2,09	0,27	0,78	0,31

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 3) v Bratislavskom kraji mal prvé roky klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 a o 2,9% (viď

obrázok 3). V roku 2012 dosiahol hodnotu 5,72%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 3 Vývoj miery nezamestnanosti v Bratislavskom kraji (vlastná práca)

4.1.2 Trnavský kraj

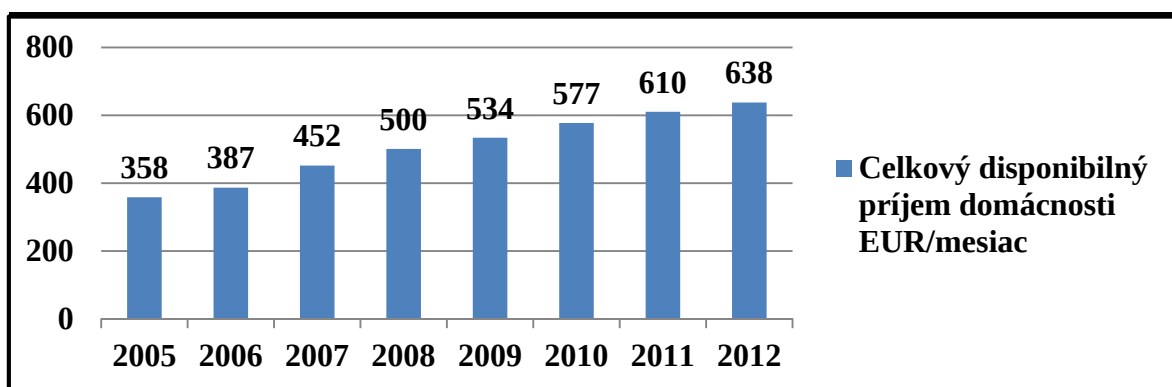
Trnavský kraj je s rozlohou 4 147 km² na predposlednom mieste v rámci krajov SR. Leží v západnej časti Slovenska a takmer v geografickom strede Európy, kde hraničí na severe s Českom a na juhu s Maďarskom a Rakúskom. Na západe susedí s Bratislavským krajom, na východe s Trenčianskym a Nitrianskym krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava. Priemysel je zastúpený takmer všetkými činnosťami. Priemysel je teritoriálne nerovnomerne rozmiestnený. Je tu výroba potravín ako mlieka, mliečnych výrobkov, mäsa a mäsových výrobkov, cukru, cukrovínok a šumivých vín. Významnými odvetvami je tiež výroba kovových konštrukcií, výroba strojov a zariadení, výroba chemikálií a chemických produktov, výroba a spracovanie kovov, výroba základných farmaceutických výrobkov. Je tu vytvorená hustá sieť zariadení veľkoobchodu, maloobchodu, opráv motorových vozidiel a motocyklov. Dopravná poloha kraja a krajského mesta Trnava je významne exponovaná predovšetkým z hľadiska domácej ako i medzinárodnej dopravy. Zastúpená je tu cestná, železničná a vodná doprava.¹⁴

¹⁴ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika trnavského kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1530>>

Tabuľka 4 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trnavskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácnosti EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	358,45	386,98	451,73	500,34	534	576,88	610,04	637,69
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		28,53	64,75	48,61	33,66	42,88	33,16	27,65

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Trnavskom kraji mal len rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 4). V roku 2005 bol 358,45 EUR/mes, v roku 2006 sa zvýšil o 28,53 Eura. Najväčší nárast celkového disponibilného príjmu domácností nastal v roku 2007 a to o 64,75 Eura oproti predchádzajúcemu roku. V roku 2012 bola hodnota 637,69 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 4).

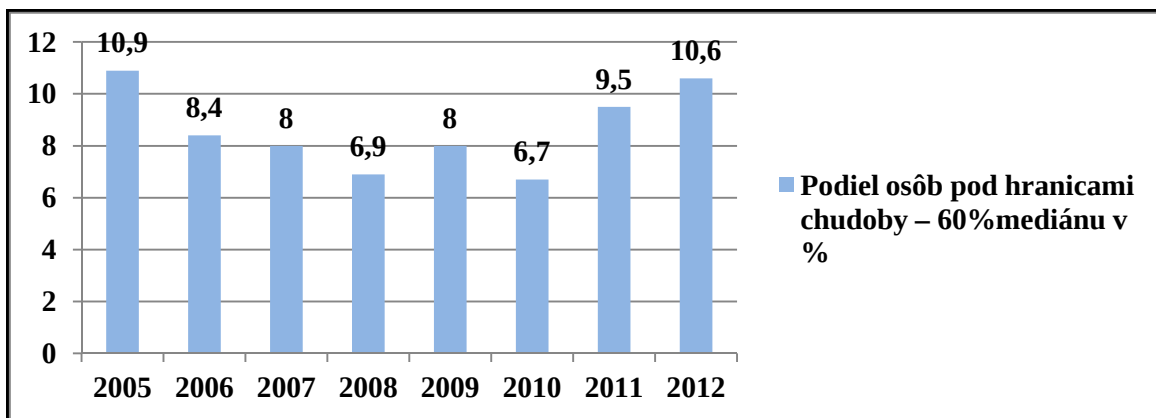
Obrázok 4 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trnavskom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

Tabuľka 5 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Trnavskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	10,9	8,4	8	6,9	8	6,7	9,5	10,6
Absolútny prírastok v %		-2,5	-0,4	-1,1	1,1	-1,3	2,8	1,1

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Trnavskom kraji má rôznorodú tendenciu (viď tabuľka 5). Najväčší nárast nastal v roku 2011 a to o 2,8 %.

V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou chudoby 10,6 % tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v Trnavskom kraji v priemere klesol (viď obrázok 5).

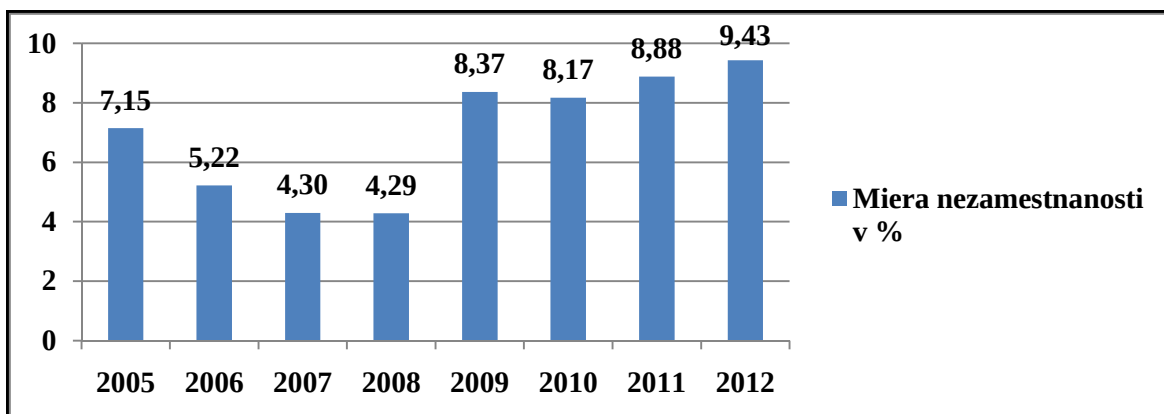

Obrázok 5 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Trnavskom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 6 Vývoj miery nezamestnanosti v Trnavskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR, RegDat)	7,15	5,22	4,30	4,29	8,37	8,17	8,88	9,43
Absolútny prírastok v %		-1,93	-0,92	-0,01	4,08	-0,20	0,71	0,55

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 6) v Trnavskom kraji mal väčšinou klesajúcu tendenciu okrem roku 2009, kedy miera nezamestnanosti vzrástla o 4,08%, čo bolo i najväčším nárastom (viď obrázok 6). V roku 2012 dosiahol hodnotu 9,43%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 6 Vývoj miery nezamestnanosti v Trnavskom kraji v % (vlastná práca)

4.1.3 Trenčiansky kraj

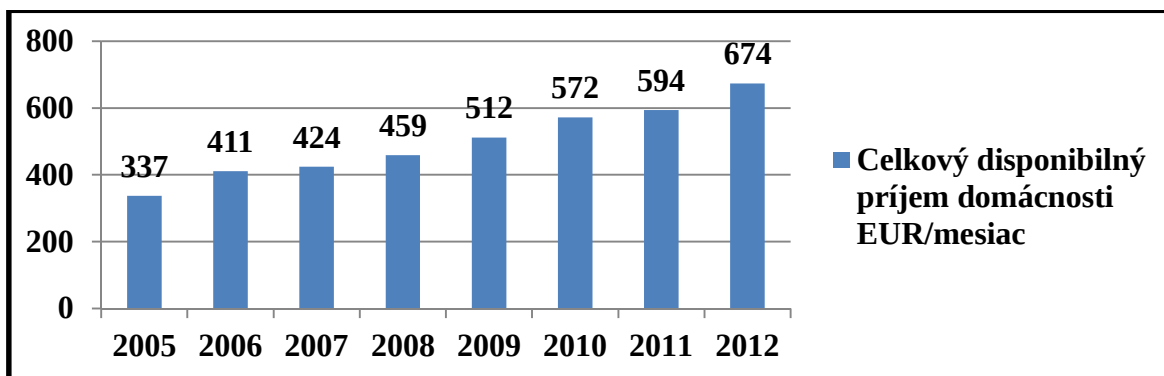
Trenčiansky kraj patrí medzi menšie kraje Slovenska s rozlohou 4 502 km². Leží v severozápadnej časti Slovenska. V západnej časti hraničí s Českom, na juhu s Trnavským a Nitrianskym krajom, na východe s Banskobystrickým a na severe so Žilinským krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 9 okresov: Prievidza, Bánovce nad Bebravou, Ilava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Púchov, Trenčín, Myjava. Rôznorodý priemysel je zastúpený strojárstvom, elektrotechnikou, banským priemyslom, textilným a odevným priemyslom, sklárskym, kožiarskym a potravinárskym priemyslom. Je tu najvýznamnejšia banícka oblasť Slovenska na Hornej Nitre.¹⁵

Tabuľka 7 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trenčianskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácnosti EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	337,40	411,23	424,02	459,20	512,00	572,25	593,94	674,01
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		73,83	12,79	35,18	52,80	60,25	21,69	80,07

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Trenčianskom kraji mal tiež len rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 7). V roku 2005 bol 337,40 EUR/mes, v roku 2006 sa zvýšil o 73,83 Eura. V roku 2007 nastal najmenší nárast a to len o 12,79 Eura. Najväčší nárast celkového disponibilného príjmu domácností nastal v roku 2012 a to o 80,07 Eura oproti predchádzajúcemu roku a tak dosiahol hodnotu 674,01 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 7).

¹⁵ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Trenčianskeho kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=700>>

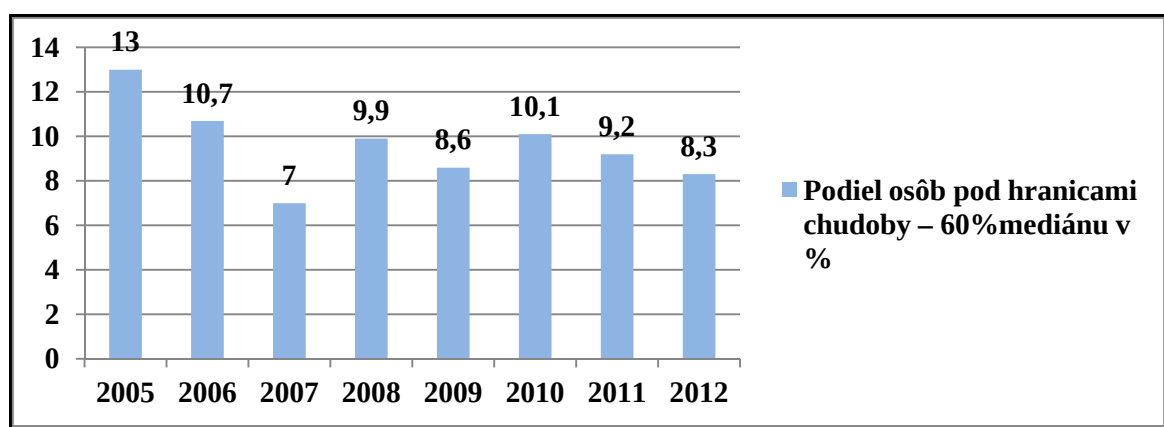

Obrázok 7 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Trenčianskom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

Tabuľka 8 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Trenčianskom kraji v %

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR, RegDat)	13	10,7	7	9,9	8,6	10,1	9,2	8,3
Absolútny prírastok v %		-2,3	-3,7	2,9	-1,3	1,5	-0,9	-0,9

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Trenčianskom kraji má klesajúcu tendenciu (viď tabuľka 8). Najväčší nárast nastal v roku 2008 a to o 2,9 %. Najväčší pokles nastal v roku 2007 o 3,7 %. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou chudoby 8,3% tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v kraji v priemere klesol (viď obrázok 8).

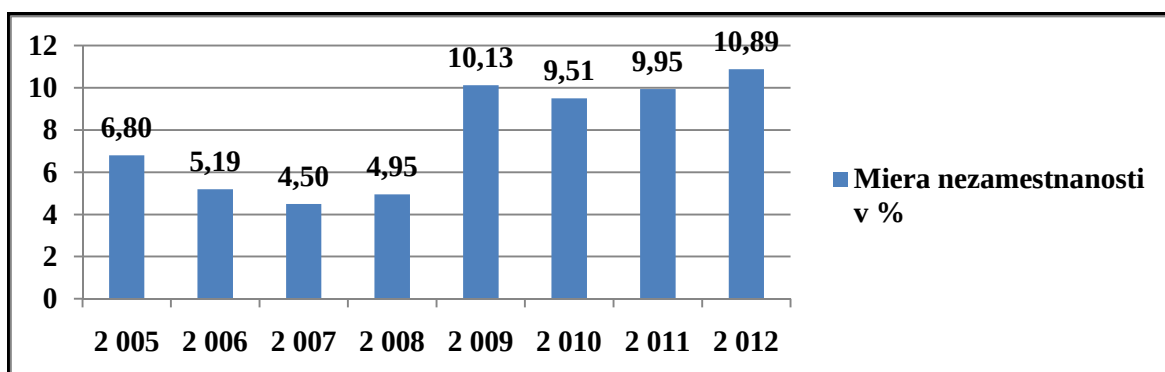

Obrázok 8 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Trenčianskom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 9 Vývoj miery nezamestnanosti v Trenčianskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	6,80	5,19	4,50	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89
Absolútny prírastok v %		-1,61	-0,69	0,45	5,18	-0,62	0,44	0,94

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 9) v Trenčianskom kraji mal prvé roky klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 a o 5,18% (viď obrázok 9). V roku 2012 dosiahol hodnotu 10,89%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 9 Vývoj miery nezamestnanosti v Trenčianskom kraji v % (vlastná práca)

4.1.4 Nitriansky kraj

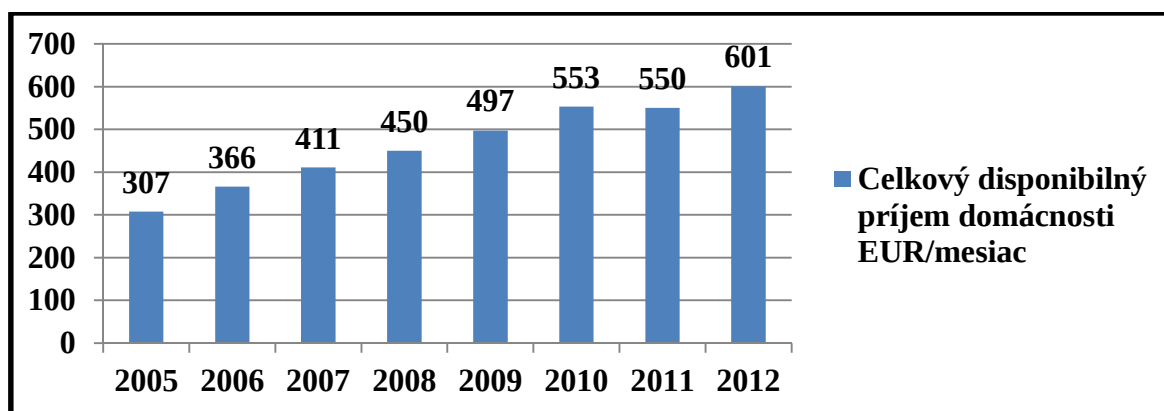
Nitriansky kraj s rozlohou 6 343,8 km² zaberá 13 % územia Slovenska. Leží v juhozápadnej časti SR. S Maďarskom hraničí na južnej časti, na východe s Banskobystrickým krajom, na severe s Trenčianskym krajom a na západe s Trnavským krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 7 okresov: Komárno, Levice, Nitra, Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany a Zlaté Moravce. Kraj patrí k najproduktívnejším poľnohospodárskym centráм SR a najteplejším oblastiam. Rozvinutý je elektrotechnický, strojársky, potravinársky, chemický a gumársky priemysel. V chemickom závode Duslo, a.s. v Šali sa spracúva zemný plyn a vyrábajú sa dusíkaté hnojivá a gumárske chemikálie. Kraj má najväčší výmer poľnohospodárskej pôdy zo všetkých krajov SR. Patrí k najvýznamnejším producentom pšenice, jačmeňa, kukurice na zrnó, hrachu jedlého, technickej cukrovej repy, repky

olejnatéj, slnečnice na semeno, hrozna v SR. Živočíšna výroba je zameraná na chov hydiny a ošípaných. Sú tu zastúpené tri druhy dopravy a to cestná, železničná a vodná. Cez územie kraja vedú dôležité plynovody (Tranzitný, Medzištatny) a ropovody (Družba, Adria).¹⁶

Tabuľka 10 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Nitrianskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácnosti EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	307,31	366,2	410,72	449,88	497,25	553,19	550,21	600,71
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		58,89	44,52	39,16	47,37	55,94	-2,98	50,50

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Nitrianskom kraji mal väčšinou rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 10). V roku 2005 bol 307,31 EUR/mes, v roku 2006 sa zvýšil o 58,89 Eura, čo bolo najväčším nárastom celkového disponibilného príjmu domácností. Jediný pokles o 2,98 Eura nastal v roku 2011. V roku 2012 bola hodnota 600,71 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 10).

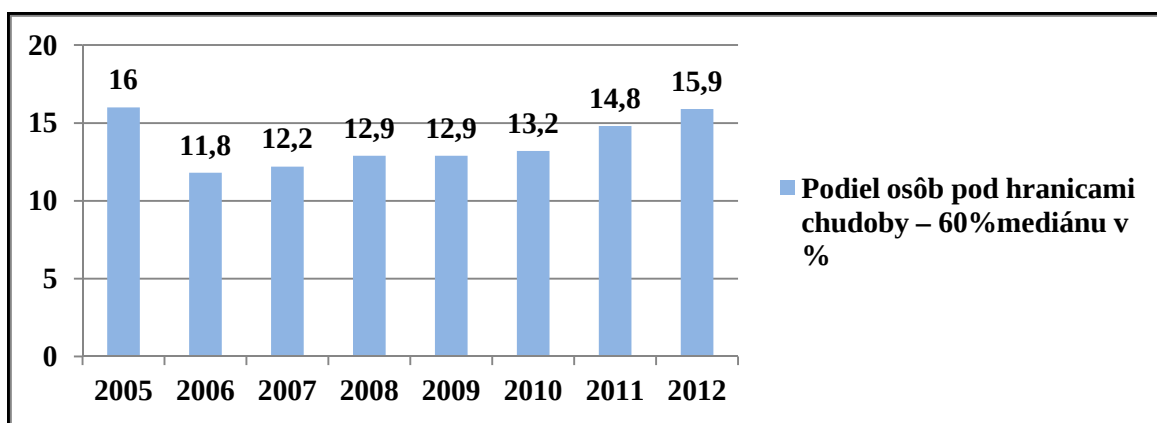
Obrázok 10 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Nitrianskom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

¹⁶ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Nitrianskeho kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=784>>

Tabuľka 11 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Nitrianskom kraji v %

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	16	11,8	12,2	12,9	12,9	13,2	14,8	15,9
Absolútny prírastok v %		-4,2	0,4	0,7	0	0,3	1,6	1,1

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Nitrianskom kraji má rastúcu tendenciu (viď tabuľka 11). V roku 2006 nastal pokles o 4,2 %, následne sa podiel už len zvyšoval. Najväčší nárast nastal v roku 2011 a to o 1,6 %. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou chudoby 15,9 % tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v kraji v priemere klesol (viď obrázok 11).

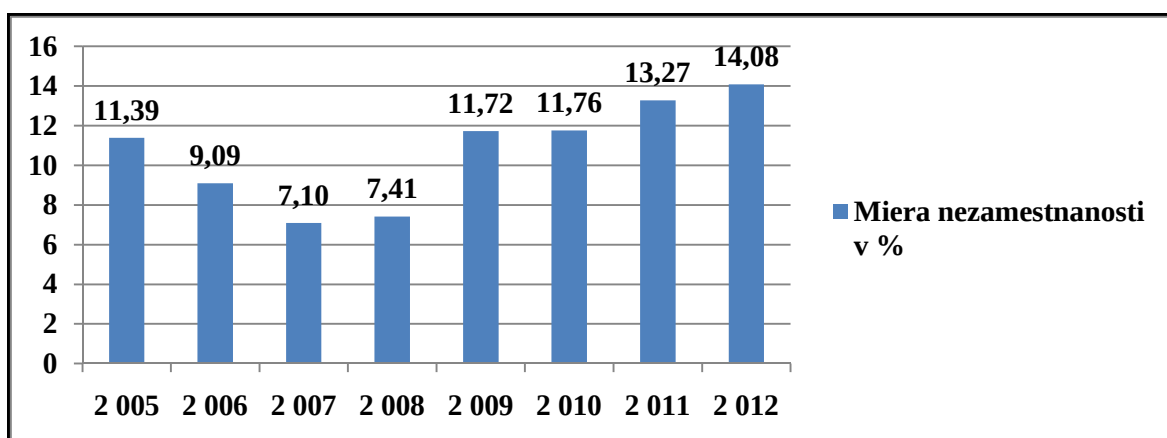
Obrázok 11 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Nitrianskom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 12 Vývoj miery nezamestnanosti v Nitrianskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	11,39	9,09	7,10	7,41	11,72	11,76	13,27	14,08
Absolútny prírastok v %		-2,30	-1,99	0,31	4,31	0,04	1,51	0,81

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 12) v Nitrianskom kraji mal prvé roky klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 a o 4,31% (viď

obrázok 12). V roku 2012 dosiahol hodnotu 14,08%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 12 Vývoj miery nezamestnanosti v Nitrianskom kraji v % (vlastná práca)

4.1.5 Žilinský kraj

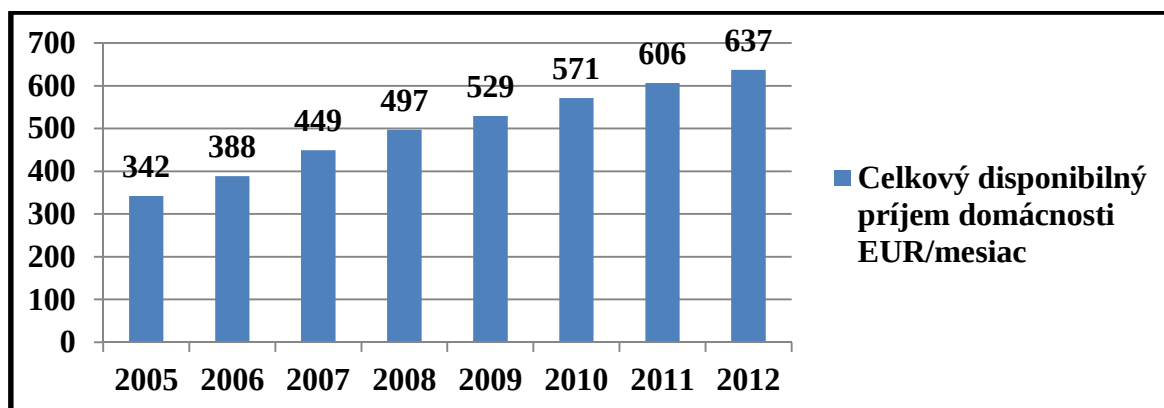
Žilinský kraj je rozlohou 6 809 km² tretím najväčším krajom SR a tvorí 13,9 % jeho územia. Rozkladá sa v severozápadnej časti Slovenska, kde hraničí s Českou republikou, na severe s Poľskom, na východe s Prešovským krajom, na juhu s Banskobystrickým krajom a na juhozápade s Trenčianskym krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 11 okresov: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina. Kraj má bohaté ložiská stavebného kameňa, zásoby štrkopieskov a pieskov. Ťažia sa tu vápence ako surovina na výrobu cementu a vápna v Malej Fatre. Na Hornej Orave sú ložiská rašeliny a zásoby drevnej hmoty. S rozvinutým priemyslom patrí kraj medzi významné hospodárske regióny. K hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu prispieva významnou mierou priemysel. V priemyselnej výrobe prevládajú za vlastné výkony a tovar. Silnú pozíciu má stavebníctvo. Zastúpené sú tu tri druhy dopravy a to cestná, železničná a letecká.¹⁷

¹⁷ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Žilinského kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=658>>

Tabuľka 13 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Žilinskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácností v EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	342,18	388,48	449,31	497,18	529,33	570,91	606,37	636,79
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		46,30	60,83	47,87	32,15	41,58	35,46	30,42

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Žilinskom kraji mal rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 13). V roku 2005 dosiahol hodnotu 342,18 EUR/mes, v roku 2006 vzrástol o 46,30 Eura. Najväčší nárast celkového disponibilného príjmu domácností v tomto kraji nastal v roku 2007 a to o 60,83 Eura. V roku 2012 bol vo výške 636,79 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 13).

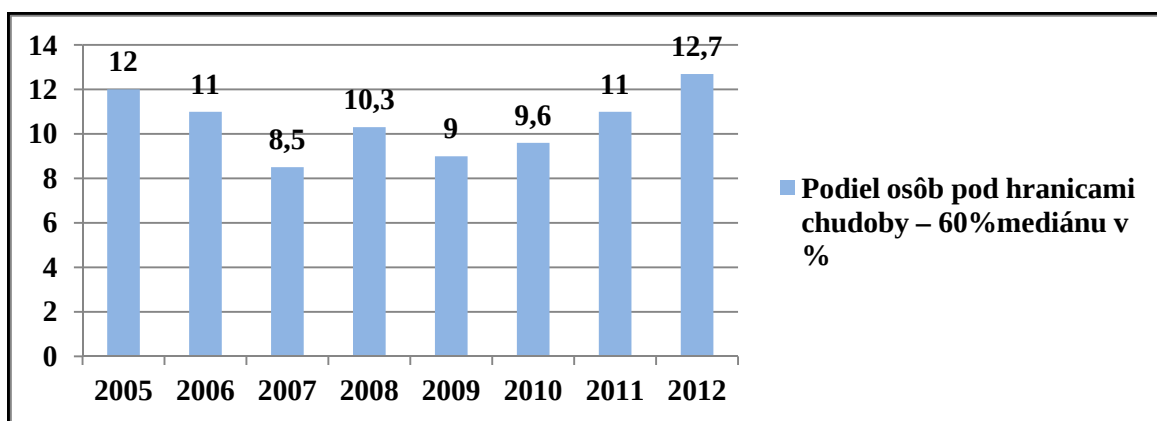
Obrázok 13 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Žilinskom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

Tabuľka 14 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Žilinskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	12	11	8,5	10,3	9	9,6	11	12,7
Absolútny prírastok v %		-1	-2,5	1,8	-1,3	0,6	1,4	1,7

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Žilinskom kraji má rôznorodú tendenciu (viď tabuľka14). Najväčší nárast nastal v roku 2008 a to o 1,8 %. Najväčší pokles nastal v roku 2007 o 2,5 %. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou

chudoby 12,7% tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v kraji v priemere zrástol (viď obrázok 14).

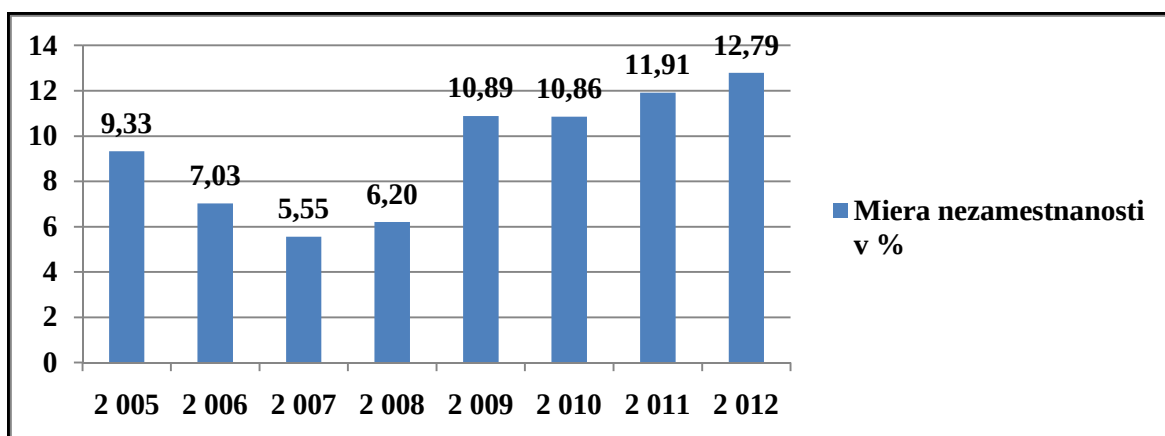

Obrázok 14 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Žilinskom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 15 Vývoj miery nezamestnanosti v Žilinskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR, RegDat)	9,33	7,03	5,55	6,20	10,89	10,86	11,91	12,79
Absolútny prírastok v %		-2,30	-1,48	0,65	4,69	-0,03	1,05	0,88

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 15) v Žilinskom kraji mal prvé roky klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 o 4,69% (viď obrázok 15). Následne v roku 2010 nastal opäť pokles ale len o 0,03%. V roku 2012 dosiahol hodnotu 12,79%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 15 Vývoj miery nezamestnanosti v Žilinskom kraji v % (vlastná práca)

4.1.6 Banskobystrický kraj

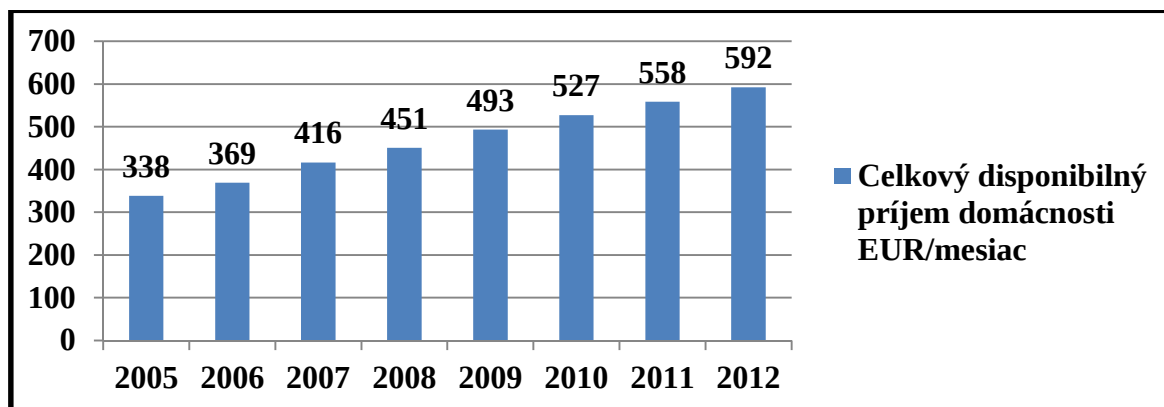
Banskobystrický kraj je s rozlohou 9 454 km² najväčším krajom Slovenskej republiky. Leží v južnej časti stredného Slovenska, kde hraničí s Maďarskom, na východe s Košickým krajom, na severe s Trenčianskym a Žilinským krajom a na západe s Nitrianskym krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 13 okresov: Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Brezno, Detva, Krupina, Lučenec, Poltár, Revúca, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Z hľadiska zásob a ťažby nerastných surovín a bohatého výskytu minerálnych, termálnych a liečivých vôd má významnú pozíciu. Priemysel je zastúpený najmä výrobou kovov a kovových výrobkov, výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov, výroba potravín a nápojov a výroba strojov a zariadení. V ťažbe dreva mnohonásobne prevyšuje iné kraje SR a to i vďaka najvyššej výmere lesných pozemkov. Južná časť kraja je zas orientovaná na poľnohospodárstvo, hlavne pestovanie hrozna. Členitosť a náročnosť terénu neumožňujú významnejšie rozvinúť jednotlivé druhy dopravy.¹⁸

Tabuľka 16 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Banskobystrickom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácnosti EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	338,10	369,00	416,32	450,77	493,08	527,29	558,36	592,20
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		30,90	47,32	34,45	42,31	34,21	31,07	33,84

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Banskobystrickom kraji mal len rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 16). V roku 2005 dosiahol hodnotu 338,10 EUR/mes, v roku 2006 vzrástol o 30,90 Eura. Najväčší nárast celkového disponibilného príjmu domácností v tomto kraji nastal v roku 2007 a to o 47,32 Eura. V roku 2012 bol vo výške 592,20 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 16).

¹⁸ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Banskobystrického kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=122>>

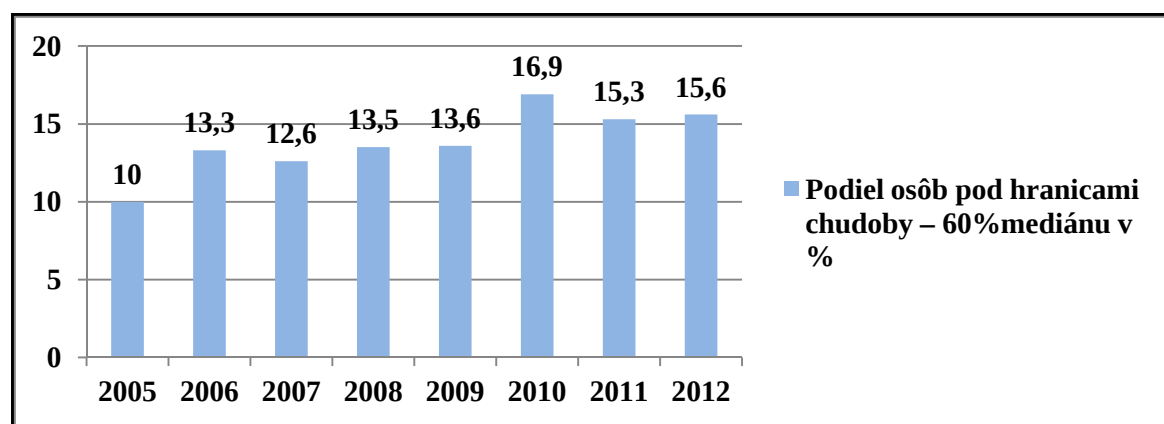

Obrázok 16 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Banskobystrickom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

Tabuľka 17 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Banskobystrickom kraji v %

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR, RegDat)	10	13,3	12,6	13,5	13,6	16,9	15,3	15,6
Absolútny prírastok v %		3,3	-0,7	0,9	0,1	3,3	-1,6	0,3

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Banskobystrickom kraji má väčšinou rastúcu tendenciu (viď tabuľka17). Najväčší nárast nastal v roku 2010 a to o 3,3 %. Najväčší pokles nastal v roku 2011 o 1,6 %. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou chudoby 15,6% tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v kraji vzrástol (viď obrázok 17).

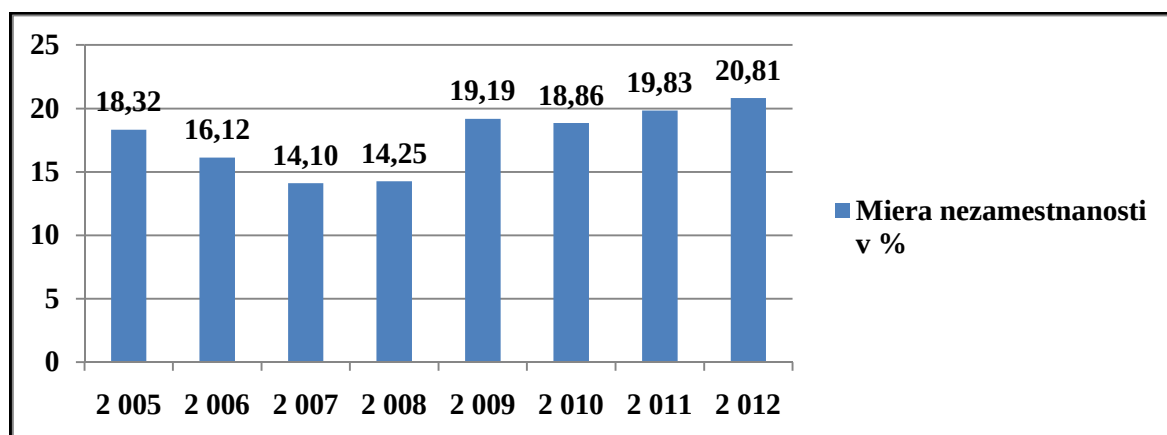

Obrázok 17 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Banskobystrickom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 18 Vývoj miery nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	18,32	16,12	14,10	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81
Absolútny prírastok v %		-2,20	-2,02	0,15	4,94	-0,33	0,97	0,98

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 18) v Banskobystrickom kraji mal prvé roky tiež klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 a o 4,94% (viď obrázok 18). Následne v roku 2010 poklesla nezamestnanosť o 0,33%. V roku 2012 dosiahol hodnotu 20,81%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 18 Vývoj miery nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji v % (vlastná práca)

4.1.7 Prešovský kraj

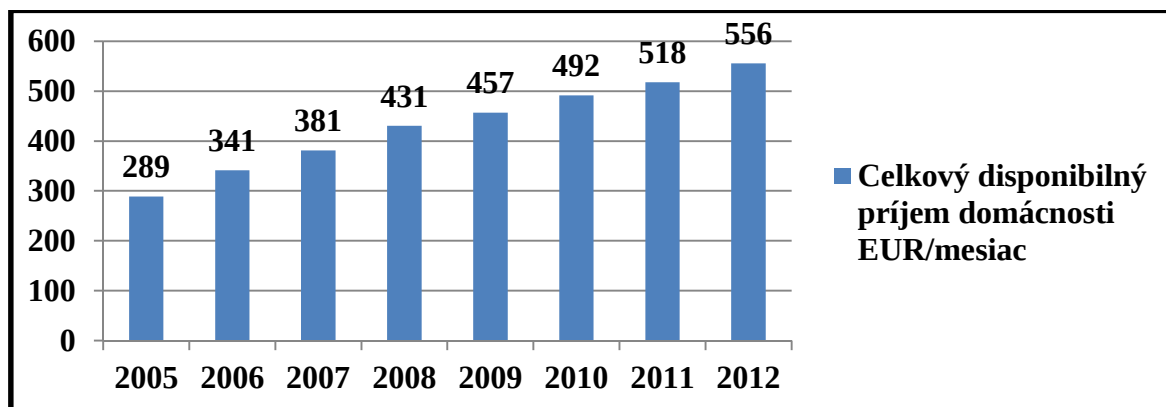
Prešovský kraj je svojou rozlohou 8 974 km² druhým najväčším krajom s 18,3 % pomerom úhrnu SR. Rozprestiera sa v severovýchodnej časti Slovenska. Na severe hraničí s Poľskom, na východe s Ukrajinou, na juhu s Košickým krajom, na juhozápade s Banskobystrickým krajom a na západe so Žilinským krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 13 okresov: Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou. Hospodárstvo tvorí najmä priemysel a poľnohospodárstvo s rozvíjajúcim sa cestovným ruchom. Priemysel je rôznorodý, zastúpený najmä kovospracujúcim, drevospracujúcim, potravinárskym, elektrotechnickým,

strojárskym, chemickým, textilným a odevným priemyslom. Pestujú sa tu predovšetkým obilniny, krmoviny, olejniný a zemiaky. Kraj patrí k najväčším producentom v pestovaní zemiakov. Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytku. Cestovný ruch podporujú mnohé prírodné krásy a vhodné klimatické podmienky. Medzi najnavštevovanejšie patria Vysoké Tatry a okres Kežmarok, Prešov a Stará Ľubovňa.¹⁹

Tabuľka 19 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Prešovskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácnosti EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	288,99	341,31	381,37	430,58	457,00	491,84	517,58	555,88
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		52,32	40,06	49,21	26,42	34,84	25,74	38,30

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Prešovskom kraji mal len rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 19). V roku 2005 dosiahol hodnotu 288,99 EUR/mes, v roku 2006 vzrástol o 52,32 Eura, čo bolo najväčším nárastom celkového disponibilného príjmu domácností v tomto kraji. V roku 2012 bol vo výške 555,88 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 19).

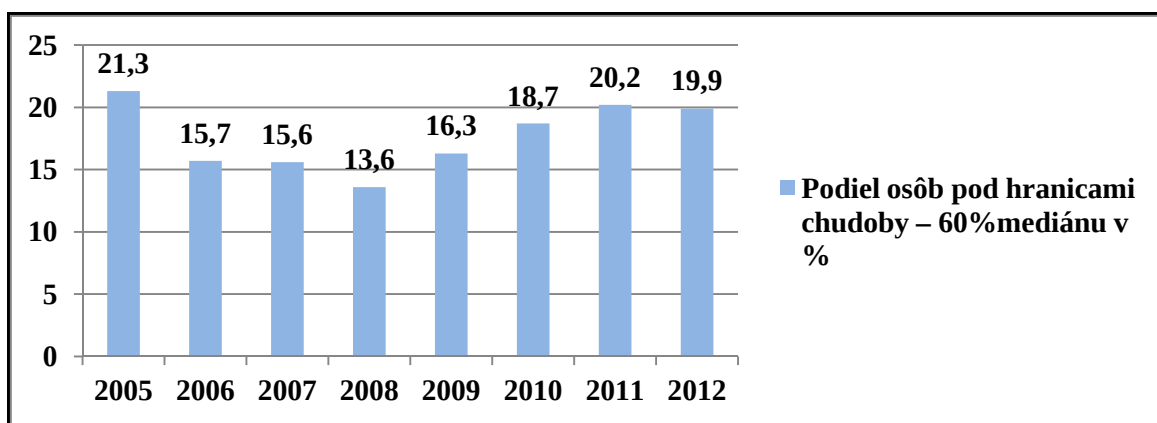
Obrázok 19 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Prešovskom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

¹⁹ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Prešovského kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1370>>

Tabuľka 20 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Prešovskom kraji v %

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	21,3	15,7	15,6	13,6	16,3	18,7	20,2	19,9
Absolútny prírastok v %		-5,6	-0,1	-2	2,7	2,4	1,5	-0,3

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Prešovskom kraji má väčšinou klesajúcu tendenciu (viď tabuľka 20). Najväčší nárast nastal v roku 2009 a to o 2,7 %. Najväčší pokles nastal v roku 2006 o 5,6 %. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou chudoby 19,9 % tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v kraji v priemere klesol (viď obrázok 20).

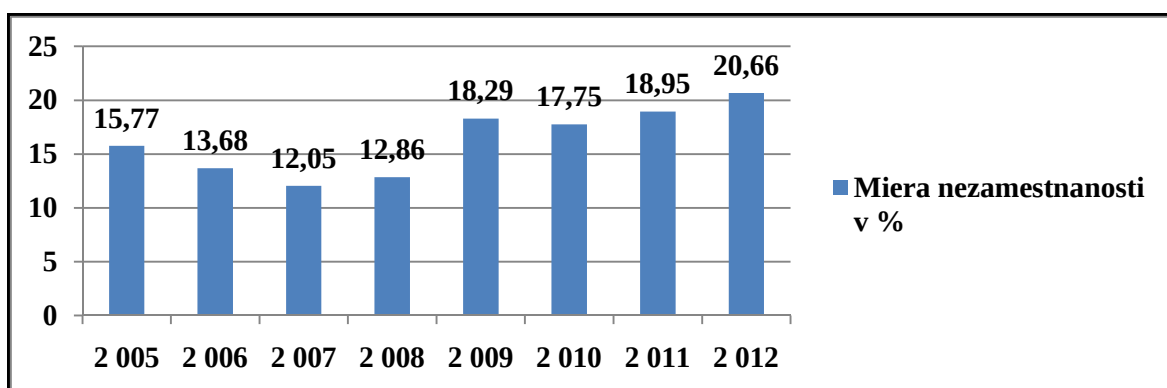
Obrázok 20 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Prešovskom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 21 Vývoj miery nezamestnanosti v Prešovskom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	15,77	13,68	12,05	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66
Absolútny prírastok v %		-2,09	-1,63	0,81	5,43	-0,54	1,20	1,71

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 21) v Prešovskom kraji mal prvé roky klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 a to o 5,43%

(viď obrázok 21). V roku 2012 dosiahol hodnotu 20,66%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

Obrázok 21 Vývoj miery nezamestnanosti v Prešovskom kraji v % (vlastná práca)

4.1.8 Košický kraj

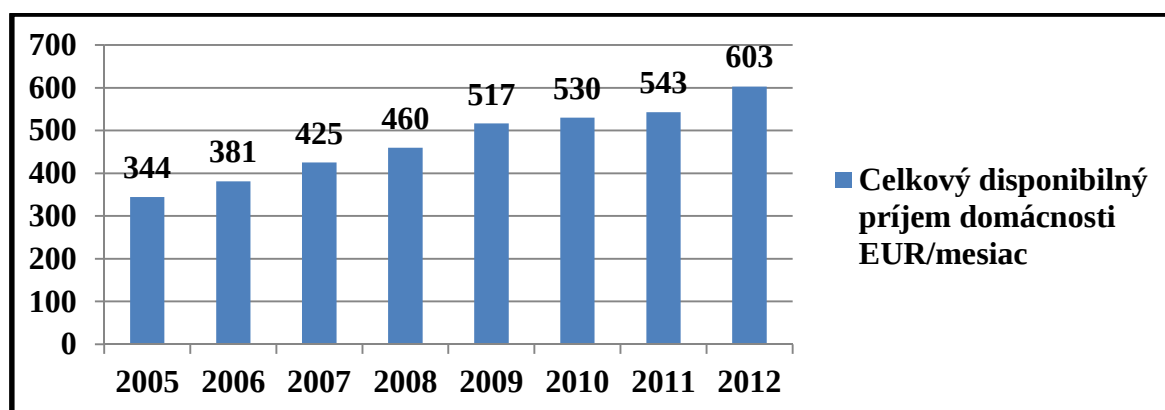
Košický kraj s rozlohou 6 755 km² zaberá 13,8 % územia SR. Rozprestiera sa v juhovýchodnej časti Slovenska, kde hraničí na juhu s Maďarskom, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským a na západe s Banskobystrickým krajom. Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z.z. sa člení na 11 okresov: Gelnica, Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice - okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov. Rozhodujúcu zložku priemyslu tvoria strojársky, potravinársky hutnícky, elektrotechnický, ťažobný priemysel a priemysel stavebných hmôt, palív a energetiky, stavebníctvo a poľnohospodárstvo. Z hľadiska dopravy je tu zastúpená cestná, železničná i letecká doprava. Význam má suchozemský prístav – prekladisko v Čiernej nad Tisou. Kraj má veľmi priaznivé predpoklady na rozvoj cestovného ruchu. Sú tu jedinečné prírodné krásy Slovenského Raja, Slovenského Krasu s Množstvom jaskýň, priepastí, plošín a ďalších zvláštností.²⁰

²⁰ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Košického kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=742>>

Tabuľka 22 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Košickom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový disponibilný príjem domácností EUR/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)	344,26	380,88	425,09	459,97	516,67	530,08	543,08	603,05
Absolútny prírastok v EUR/mesiac		36,62	44,21	34,88	56,70	13,41	13,00	59,97

Vývoj disponibilného príjmu domácností v Košickom kraji mal tiež len rastúcu tendenciu (viď. Tabuľka 22). V roku 2005 dosiahol hodnotu 344,26 EUR/mes, v roku 2006 vzrástol o 36,62 Eura. Najväčší nárast celkového disponibilného príjmu domácností v tomto kraji nastal v roku 2012 a to o 59,97 Eura a dosiahol výšku 603,05 Eura/mes, čo je najvyššou od roku 2005 (viď. obrázok 22).

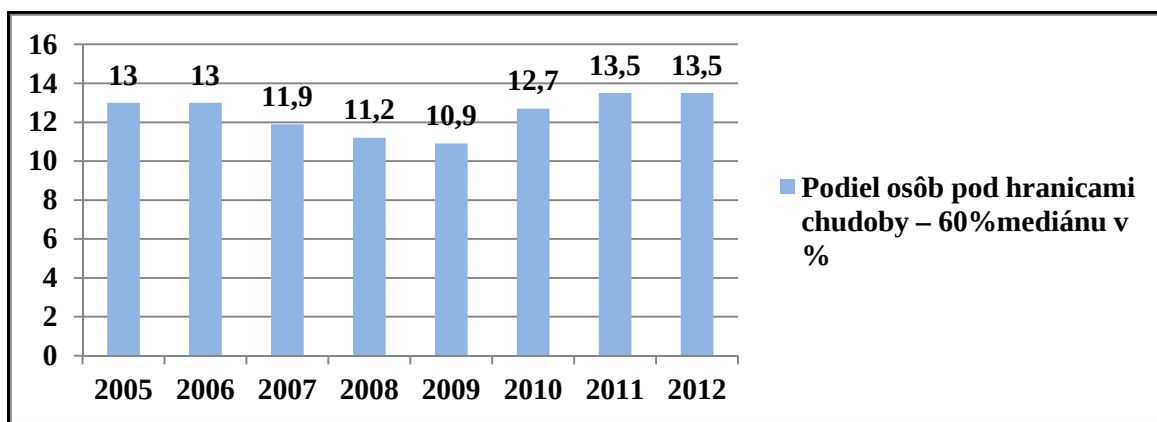
Obrázok 22 Vývoj celkového disponibilného príjmu domácností v Košickom kraji v Eur/mesiac (vlastná práca)

Tabuľka 23 Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v Košickom kraji v %

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60%mediánu v % (Štatistický úrad SR. RegDat)	13	13	11,9	11,2	10,9	12,7	13,5	13,5
Absolútny prírastok v %		0	-1,1	-0,7	-0,3	1,8	0,8	0

Vývoj podielu osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Košickom kraji má rôznorodú tendenciu (viď tabuľka 23). Najväčší nárast nastal v roku 2010 a to o 1,8 %. Najväčší pokles nastal v roku 2007 o 1,1 %. V roku 2012 bol podiel osôb pod hranicou

chudoby 13,5% tzn. že počet ľudí pod hranicou chudoby v kraji v priemere zrástol (viď obrázok 23).

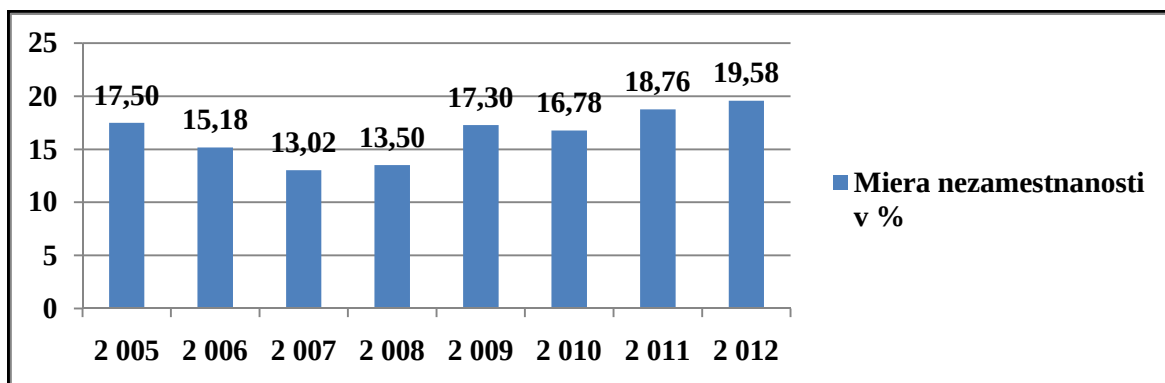

Obrázok 23 Podiel osôb pod hranicami chudoby – 60% mediánu v Košickom kraji v % (vlastná práca)

Tabuľka 24 Vývoj miery nezamestnanosti v Košickom kraji

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miera nezamestnanosti v % (Štatistický úrad SR, RegDat)	17,50	15,18	13,02	13,50	17,30	16,78	18,76	19,58
Absolútny prírastok v %		-2,32	-2,16	0,48	3,80	-0,52	1,98	0,82

Vývoj nezamestnanosti (viď. Tabuľka 24) v Košickom kraji mal prvé roky klesajúcu tendenciu a od roku 2008 rastúcu. Najväčší nárast zaznamenal v roku 2009 a o 3,8% (viď obrázok 24). V roku 2012 dosiahol hodnotu 19,58%, čo je v súčasnosti najvyšším percentom vo vývoji daného kraja.

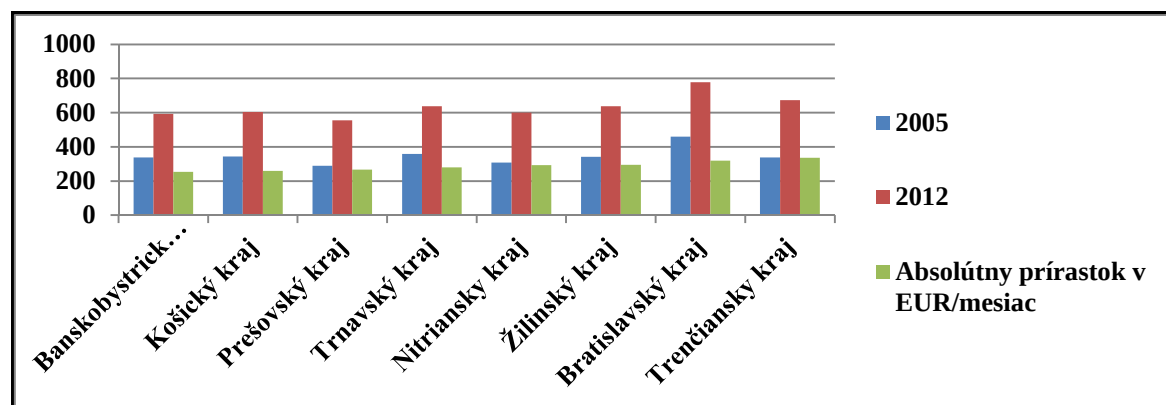
Obrázok 24 Vývoj miery nezamestnanosti v Košickom kraji v % (vlastná práca)

4.2 Porovnanie jednotlivých krajov Slovenskej republiky na základe vybraných ukazovateľov chudoby za rok 2012

Tabuľka 25 Celkový disponibilný príjem domácností v jednotlivých krajoch Slovenska v Eur/mesiac (Štatistický úrad SR. RegDat)

Kraj	2005	2012	Absolútny prírastok v EUR/mesiac
Prešovský kraj	288,99	555,88	266,89
Banskobystrický kraj	338,10	592,20	254,10
Nitriansky kraj	307,31	600,71	293,40
Košický kraj	344,26	603,05	258,79
Žilinský kraj	342,18	636,79	294,61
Trnavský kraj	358,45	637,69	279,24
Trenčiansky kraj	337,40	674,01	336,61
Bratislavský kraj	458,84	778,17	319,33

Pri porovnávaní jednotlivých krajom z hľadiska celkového disponibilného príjmu domácností môžeme vidieť, že v roku 2012 mal najnižšiu hodnotu Prešovský kraj 555,88 Eura/mes. (viď tabuľka 25 - kraje sú zoradené podľa disponibilného príjmu za rok 2012). Najnižší nárast od roku 2005 bol v Banskobystrickom kraji (viď obrázok 25 – kraje zoradené podľa výšky zmeny disponibilného príjmu od roku 2005). Najvyššiu hodnotu disponibilného príjmu mal Bratislavský kraj 778,17 Eura, ale nedosiahol i najväčší nárast od roku 2005. Najväčší nárast dosiahol Trenčiansky kraj a to 336,61 eura. Takže môžeme povedať, že z hľadiska celkového disponibilného príjmu domácností je rozdiel medzi najchudobnejším a najbohatším krajom 222,29 Eura, kde najchudobnejším krajom je Prešovský kraj a naopak najbohatším Bratislavský kraj.

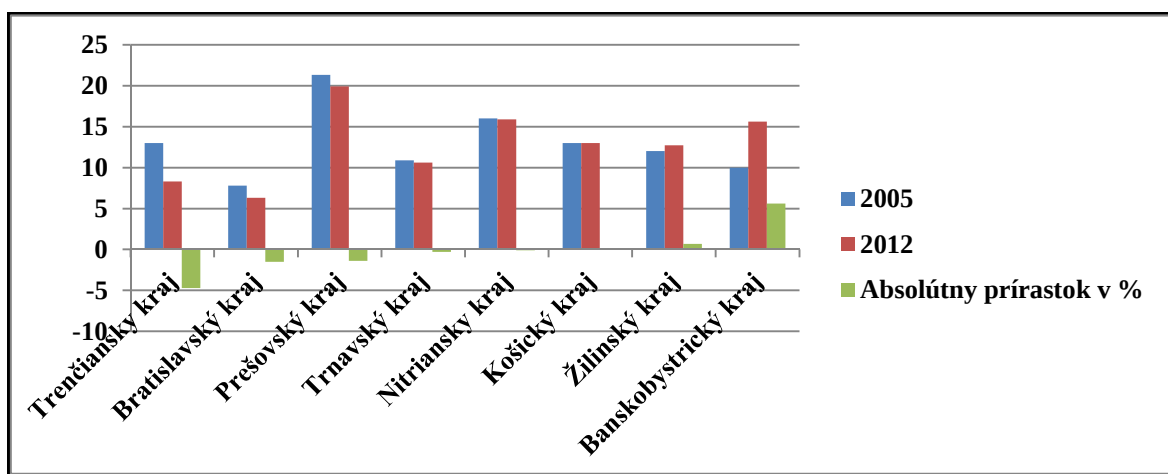

Obrázok 25 Celkový disponibilný príjem domácností v jednotlivých krajoch Slovenska v Eur/mesiac (vlastná práca)

Tabuľka 26 Podiel osôb pod hranicami chudoby 60% podľa krajov Slovenska v % (Štatistický úrad SR, RegDat)

Kraj	2005	2012	Absolútny prírastok v %
Bratislavský kraj	7,8	6,3	-1,5
Trenčiansky kraj	13,0	8,3	-4,7
Trnavský kraj	10,9	10,6	-0,3
Žilinský kraj	12,0	12,7	0,7
Košický kraj	13,0	13,0	0,0
Banskobystrický kraj	10,0	15,6	5,6
Nitriansky kraj	16,0	15,9	-0,1
Prešovský kraj	21,3	19,9	-1,4

Najnižší podiel osôb pod hranicou chudoby v roku 2012 dosiahol Bratislavský kraj a to 6,3% (viď tabuľka 26). Naopak najvyšší podiel dosiahol Prešovský kraj 19,9%, to znamená, že práve v tomto kraji žije najviac ľudí pod hranicou chudoby. Keď pozrieme zmenu od roku 2005 (viď. Obrázok 26), vidíme, že najväčší pokles bol v Trenčianskom kraji o 4,7%. Pokles však zaznamenali i v Bratislavskom a Prešovskom kraji. Najväčší nárast 5,6% bol len v Banskobystrickom kraji. Na základe tohto ukazovateľa môžeme konštatovať, že najchudobnejším krajom v roku 2012 bol Prešovský kraj a z hľadiska zmeny Banskobystrický kraj.

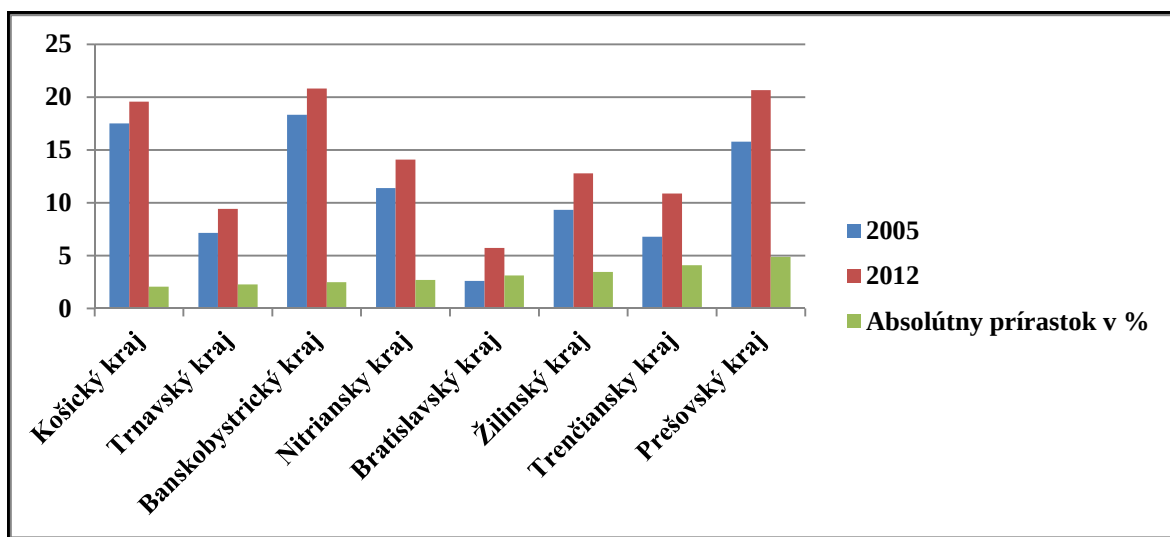

Obrázok 26 Podiel osôb pod hranicami chudoby 60% podľa krajov v % (vlastná práca)

Tabuľka 27 Miera nezamestnanosti podľa krajov Slovenska v % (Štatistický úrad SR. RegDat)

Kraj	2005	2012	Absolútny prírastok v %
Bratislavský kraj	2,60	5,72	3,12
Trnavský kraj	7,15	9,43	2,28
Trenčiansky kraj	6,80	10,89	4,09
Žilinský kraj	9,33	12,79	3,46
Nitriansky kraj	11,39	14,08	2,69
Košický kraj	17,50	19,58	2,08
Prešovský kraj	15,77	20,66	4,89
Banskobystrický kraj	18,32	20,81	2,49

Miera nezamestnanosti v každom kraji SR od roku 2005 mala rastúci charakter. Rozdiely v zmenách sú veľmi podobné (viď obrázok 27). Najnižšiu mieru nezamestnanosti za rok 2012 dosiahol Bratislavský kraj a to 5,72% (viď tabuľka 27). Naopak najvyššiu mieru nezamestnanosti majú Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj. Ich hodnoty sú okolo 20%. Takže môžeme konštatovať, že z hľadiska nezamestnanosti by bol najchudobnejší Banskobystrický kraj a naopak najbohatší opäť Bratislavský kraj.

Obrázok 27 Miera nezamestnanosti podľa krajov v % (vlastná práca)

Záver

Na splnenie cieľov bakalárskej práce sme vo veľkej miere vychádzali zo štatistického zisťovania EU SILC – Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v SR, EU SILC – indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia a Regionálna databáza Štatistického úradu.

Metódou absolútneho prírastku sme charakterizovali vývoj vybraných ukazovateľov v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky. Pri porovnaní ukazovateľa celkového disponibilného príjmu v Eur na mesiac za rok 2012, môžeme konštatovať, že medzi najchudobnejšie kraje Slovenskej republiky patria Prešovský, Banskobystrický a Nitriansky kraj. Medzi najchudobnejšie kraje na základe podielu osôb pod hranicou chudoby 60% mediánu zaraďujeme Prešovský, Nitriansky a Banskobystrický kraj. Z hľadiska nezamestnanosti za rok 2012 boli najchudobnejšími Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj s mierou nezamestnanosti okolo 20%.

V bakalárskej práci sme najväčší priestor venovali hlavne pojmu chudoba a porovnanie chudoby v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky. Je známe, že Slovensko sa dlhodobo zaraďuje medzi krajiny s výraznými hospodárskymi a sociálnymi rozdielmi medzi regiónmi. Nerovnomernosť medzi jednotlivými kraji Slovenska súvisí predovšetkým s nerovnomerným rozmiestnením priemyslu. Problémy chudobnejších krajov sa prehlbovali aj v dôsledku nedostatočne rozvinutej infraštruktúry, slabej dopravnej siete, menej sa rozvíjajúceho podnikateľského prostredia a nižšej vzdelanostnej úrovne časti obyvateľstva.

Zoznam použitej literatúry

MICHÁLEK, A. 2000. Chudoba, jej koncepty a geografické dimenzie. In *Geografický časopis*, 2000, roč. 3, č. 52, s 233-237.

MICHÁLEK, A. 2004. Meranie chudoby v regiónoch (okresoch SR). In *Sociológia*, 2004, roč. 36, č. 1, 20, ISSN 0049-1225, s 7-30.

HÖNSCH, M. 2006. Globálna chudoba a jej hlavné príčiny pretrvávania. In *Medzinárodné vzťahy*. 2006, č. 2, s 71-95.

VLAČUHA.R.- KOVÁČOVÁ. Y. 2013. EU SILC 2012 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností v SR: Štatistický úrad SR. 2013. 77 s. ISBN 978-80-8121-240-6 Dostupné na internete: <http://portal.statistics.sk/files/silc_2012.pdf>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2014. RegDat databáza regionálnej štatistiky: Metodické vysvetlivky. 2014. 5 s. Dostupné na internete: <<http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>>.

CHATFIELD. C. 2003. *The Analysis Of Time Series: An. Introduction, Sixth. Edition.* Chapman and Hall/CRC, 2003. 352 s. ISBN 978-15-8488-317-3.

BRATISLAVSKÝ SAMOSPRAVNÝ KRAJ. 2014. Charakteristika kraja: Informácie o kraji. Dostupné na internete: <<http://www.region-bsk.sk/clanok/informacie-o-kraji-126328.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2014. RegDat databáza regionálnej štatistiky. Dostupné na internete: <<http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika trnavského kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1530>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Trenčianskeho kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=700>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Nitrianskeho kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=784>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Žilinského kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=658>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Banskobystrického kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=122>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Prešovského kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1370>>.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Charakteristika Košického kraja. Dostupné na internete: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=742>>.